

The map illustrates the Sakkola region, a peninsula in southern Finland. The central area is labeled 'SAKKOLA'. To the north, there are areas like 'Suuri suo' and 'Karkhola'. To the east, 'Pyhäjärvi' and 'Lohijoki' are shown. To the south, 'Rautu' (the railway) and 'Kytösuo' are marked. To the west, 'Vuoksela' and 'Kottila' are visible. The map includes numerous smaller place names, lakes, and rivers, providing a comprehensive view of the local geography. A scale bar at the bottom left indicates distances in kilometers.

TAMMIKU

Elokuussa vietettyihin Sakkolajuhliin mennessä eivät Eero Kurikalle (oik.) ja Samppa Viskarille myönnetty Karjalan Liiton ansiomerkit ennättäneet. Siksi ne luovutettiin vasta 26. 9. 90 Lempäälässä pidetyn kokouksen yhteydessä. Sampan pronssista ja Eeron hopeista ansiomerkkiä luovuttamassa Ester Loponen ja Yrjö Raaska. — Kuva otti Esko Kallonen.

Tullaanpa tutuiksi

Hyvät Suvannon Seudun lukijat — ja tekijät! Pitkäaikainen päätoimittaja Viljo Purontaa on vetäytymässä kohti ansaittuja eläkepäiviä ja olen saanut kutsun hänen jäljilleen Suvannon Seutua luotsaamaan. Vastedes käytäntö siis on, että hoidan lehden kokoamisen ja yhteydet kirjapainoon, missä lehti tehdään. Siksi kirjoitukset ja valokuvat tulee nyt toimittaa osoitteella Suvannon Seutu, Marjo Ristilä-Toikka, Rautasema 37550 Moisio.

Puhelimitse minut tavoittaa iltaisin ja viikonloppuisin numerosta (931) 748 448.

Viljo on yhä lupautunut pakinoimaan lehtemme palstoilla ja toimittamaan tarvittaessa eteenpäin vielä niitä asioita, jotka hänen käsiinsä kulkeutuvat.

Toivon edelleen kaikilta aktiivista otetta ja yhteistyötä: kirjoittakaa! Ei ole pääasia, että pilkut ja pisteet ovat juuri oikealla kohdallaan. Kun kerrottavaa on, kukin saa sen omalla tyylillään paperille laittaa. Tarvittaessa toimitus voi kuitenkin joutua lyhentämään juttuja ja osin karsimaan niitä, jos esimerkiksi moni ihminen sattuisi samasta asiasta kirjoittamaan. Melko paljon on kirjoituksia myös kansiossa jonottamassa vuoroaan, mutta niitä laitetaan kylä lehteen, sitä mukaan kun sivut riittävät.

Erityisesti toivon myös nuoremman väen ottavan kynän käteensä ja osallistuvan tämän kotiseutulehden tekemiseen.

Marjo Ristilä-Toikka

PITO-KALAASI KY
JUHLA- JA MERKKIPÄIVÄPALVELU
AILA JA KATI HEIKKILÄ puh. 433 902
VALMISTAMME JUHLANNE KOTITEKOISIN TUOTTEIN!
JÄRJESTÄMME MYÖS OHJELMAA.

— — —

AILA HEIKKILÄ Saarenkärjenk. 1 B
 33300 TAMPERE puh. 433 902

TOIMITUKSEN TUOLI

Lehden toimituskuntaan kuuluvat nykyisin Esko Kallonen, Eero Koppanen, Ritva Koski, Juha Kuisma ja Uno Pulakka. Esko muuten on parhaillaan selvittämässä tilaajarekisteriä automaattisen tietojenkäsittelyn systeemiin.

Muistin virkistämiseksi todettakoon, että lehteä julkaisevan Suvannon-Säätiön puheenjohtajana on Yrjö Raaska.

Raaskan sukuun juontavat omatkin sukujuuren. Äitini Hilka Ristilä, os. Raaska, on syntynyt Sakkolan Petäjärveltä. Karjalanmurre ei minuun kuitenkaan ole tarttunut, koska olen täällä Hämeen mailla varttunut, mutta toivottavasti sentään karjalainen luonteenlaatu. Siihen on silti paras varautua, että asioita joutuu selvittämään juurta jaksain. Viljollehan teidän on ollut helppo sanoa, että tiedäthän sie. Minä en saata tietää, mutta yritän opetella. Parasta kuitenkin on, että kirjoituksissa ja valokuvissa on mukana kaikki tiedot mahdollisimman tarkkaan ja myös lähettäjän osoite ja puhelinnumero, että lisäselvityksiä voidaan tarvittaessa keskustella puhelimitse.

Mutta kuten sanottu: kynät savuamaan. Tapaamisiin ja kirjoittamisiin

Tilaukset kestotilauksiksi

Suvannon Seudun tilaajarekisteriä ollaan järjestelemässä nykyaikaisempaan systeemiin eli ATK:n hoidettavaksi. Työtä on valmistellut yhteistyössä kirjapainon kanssa Esko Kallonen.

Uusi käytäntö tulee olemaan, että kaikki tilaukset ovat vastaisuudessa kestotilauksia — eli ne jatkuvat vuodesta toiseen ilman eri pyyntöä. Laskukin tulee ilman muuta, rahaa ei pidä laittaa toimitukselle etukäteen. Laskut tulevat vasta kevään korvalla. Mikäli joku on jo tilausmaksunsa ehtinyt vuoden 1991 lehdistä toimittaa, on rahat kyllä otettu vastaan. Silti saattaa tilaajasysteemin uusiminen tehdä sen, että lasku tulee kotiin, vaikka lehensä on jo maksanut. Siitä ei toivottavasti kukaan mieltään pahota, sillä asioita järjestellessä saattaa tällainen virhe sattua. Se, kuka jo maksamastaan lehdestä saa laskun, ilmoittakoon siitä toimituksen numeroon (931) 748 448. Laskua ei siis pidä maksaa toistamiseen! Mutta: pidetään nyt sitten rahat kotona lakkariissa odottamassa laskua. Se kyllä tulee ajallaan. Tilausmaksu on tälle vuodelle vielä entinen 50 markkaa.

Uudet tilaukset voi soittaa suoraan toimitukseen, mutta myös asiamiehinä toimivat toimittakoot ne ilman rahaa eteenpäin — tosin nyt osoitteen Suvannon Seutu, Rautasema 37550 Moisio. Asiamiestenkin kautta tulevat tilaukset laskutetaan vastaisuudessa suoraan tilaajalta.

Vaikka tilaukset siis muuttuvat kestoiksi, ei Suvannon Seutua tietenkään ole pakko vuodesta toiseen lukea, jos ei halua. Tilauksen peruutus käy puhelimitse tai kirjeitse. Lahjatilauksia voi toki edelleen tehdä.

Toivottavasti tätä pitäjälehteä kuitenkin tahdotaan edelleen tutkailla!

Ilmoistushintaa on nostettu yhteen markkaan palstamillimetriä kohden.

On aihetta hiukan korjata joulunumeroon tulleita virheitä: Käynti Riiskan kylässä oli Ilma Esantytären kirjoittama, käsikirjoituksesta poiketen siihen jostain tuli yksi ”älä” liikaa. Korjataan kirjoittaja Esantytärestä ESANTYTTÄREKSI.

Kansikuva sotteutui joksikin aikaa ja piti turvautua toiseen valokuvaan, joka taas ei täysin sopinut kuvan tekstiin.

Riimittely: Tunnelma-terveisistä matkalta Lupraan on ollut kirjapainossa jo useamman numeron ajan — toivottavasti sopii sekin tähän numeroon?

Viime numeron sisältö muutoin, aiheutti erimielisyyttä. Jonkin sanan voi mielessään lukija ja toimittaja tai kirjoittaja ymmärtää ja tulkita hiukan eri tavoin.

Toivottavasti matkakertomuksista saamme sisältöä lehteen jatkuvasti — kymmenkunta kertomusta on vielä julkaisematta viime kesän satoa — mutta tietysti on ymmärrettävä se, että kaikkia tapahtumia ei saa lehden sivuilla kertoa. On hiukan karsittu ja näin tapahtuneen vastakin.

Lukijat ovat lähes järkyttyneitä kun Viljo lähtee — terveys ei anna jatkoaikaa, joskin jollakin tavoin on tarkoitus olla vielä jonkin aikaa mukana. Uskon, että lehti edelleen paranee ulkoasun ja sisällön puolesta.

Muutama karjalainen pitäjälehti on siivonnut sivujaan ärräpäisistä

PERÄ-PENKILTÄ

sanoista, meillä ei ole äriä viljelty koskaan...

”Mimmi” muistelee häätilaisuutta Arkuntanhuonon Loposenmäellä ja muistelee minunkin niissä mukana olleen. Olin siellä serkkuni häissä 15-vuotiaana poikana mukana. ”Mimmi” kertoo kävelen kuljetun tämä naapuritalojen välinen parisaataa metriä. Näin tapahtui ja kävin kosissa ja lunastin rahalla itselleni ”nästyikin” kaulaan... Hevosta säästettiin, käveltiin, silloin ei sipulat vinkuneet morsiamella, vaikka yleinen tapa oli tulla ja tuoda morsian mahdollisimman kovalla vauhdilla...

Vihkimistä en muista, joten ehkä suoritettiin kirkossa. Koska Kaapren Matin edesmennyt vaimo oli äitini sisar ja toinen vaimo isäni sisar niin joissakin häissä siellä tapahtui kaasojen kesken ”kunnian loukkaus” kun Anna-Liisa täti asetti ensimmäiseksi kaaseksi äitini ja hänen vanhemman sisarensa rivin loppupäähän! Anni-täti suuttui, että hyvä oli ettei tappelua syntynyt.

Elämässä ei aina pääse haluamalleen paikalle vaikka haluja ja yrityksiä

tä kovastikin olisi. Näin kävi tässäkin tapauksessa.

Loposenmäellä oli tosiaan hevoset arvossaan, vaikka he pisteitä soivittivat tyttöjenkin ulkomuotoon ja luonteeseen.

Kerran 30-luvulla Matti torkkui silmät puoliummessa sänkynsä reunalla ja tupa oli miehiä täynnä. Joku katsoi Suvannon suuntaan ja kertoi: Ilosen Väinö ajaa uutta hevosta kotiin. Matti pääsi yllättävän ketterästi seisomaan penkille ja ihastui menoa: — Kyl pitteä olla näyttävä jalan nousu!

Aikaisemmin eräänä tuiskutalvena kotiin kuljettiin jonkin matkaa peltoa pitkin kun kujasille oli tuisuttanut pari metriä tiivistä lunta. — Eihän kyläkujasillakaan talvisin ollut kulkukelpoisuutta. Silloin eräänä lauantaina katsoimme kuinka hevonen hyppi eteenpäin lumen täyttämällä kujasilla ja nainen piteli reen reunosta kun saahka heilui hevosen korvien yläpuolella. Vävy-Matti toi tättä kostiin. Kun me päiviteltiin, että miksi piti tuommoiseen lumeen tuppautua, niin Matti valisti: — Meitä ei yhen talven lumen pijaattele!

Näin elivät vanhemmat ikäpolvet, vastukset selvitettiin ja tuiskut ja tuulet kestettiin, vastatuultakin...

Jospa kertoillaan vielä jatkossakin.

Viljo Purontaa

Päätoimittaja Viljolle kiitokset

Sinulle, ystävä,
kiitos!

Autoit elämän
tiellä.

Aatokset, syntyneet
hiellä

ikuisti kirjainten
liitos,

levitti painettu
sana.

Ennen iloa

toivat,

enkelit ihmisten
teille.

Olla apuna
heille

yhä ihmiset
voivat.

— Sinulle, ystävä,
kiitos!

Elsa Tuokko

Samppa-Hiihdot Lempäälässä

Orivedellä asustavan Samppa Vis Karin synnyttämät Samppa-Hiihdot hiihdetään nyt jo kolmatta kertaa Lempäälässä. Toivottavasti maaliskuulla vielä lunta riittää, sillä hiihtojen päiväksi on merkitty 17. 3.

Sakkolalaisuuden kunniaksi on Sampan hiihtokilpailulla varsin erikoinen palkinto muiden joukossa; ihka elävä porsas.

Puhutaan luovutetusta Karjalasta

Suvannon Seudun käyttöön on saatu Karjalan Liiton nykyisen puheenjohtajan, Rauno Meriön juhlapuhe Jyväskylän Karjalaisten 50-vuotisjuhlilta. Puheen julkaistavaksi laittanut Aarne Vaskelainen Jyväskylästä tervehtii kirjeessään ja sanoo, että tämä Karjalan Liiton puheenjohtaja Meriön puhe on tarkoitettu meille kaikille karjalaisille.

Kirjoituksen pituudesta johtuen sitä on jouduttu melkoisesti lyhentämään. Meriön luoma katsaus historiaan on otettu kokonaan pois, ja hyötty suoraan kirjoittajan kommentteihin tilanteesta viime vuoden syksyllä.

Käynnit Karjalassa

Käväisyntä entisillä kotiseuduilla ovat terveellisiä. Ne siirtävät ihmisen sielunmaiseman viiden vuosikymmenen takaa tähän päivään.

Kaikki eivät halua nähdä todellisuutta, vaan haluavat säilyttää vanhan kultautuneen muistikuvan koskemattomana. Minun on vaikea käsittää, miksi, sillä Suomessakin jok'ikinen paikka on muuttunut tänä ajanjaksona, jopa enemmän kuin konsanaan Karjalassa.

— Kävin Käkisalmissa 17.—20. 5. 90:

20.000 asukasta, v 1939 oli 5.000. 10 % vanhoista taloista jäljellä. Ystävällinen isäntäväki, loistava, vepsäläinen isoäiti. Suomea puhuu vajaa kymmenen ihmistä. Englanti on yleisempää kuin suomi ja sitä opetetaan kaikissa kouluissa. Kaupunkikuva on muuttunut, vanhaa Käkisalmea ei ole; on vain kaunis, viljava maaperä, komeat hongikot, Käkisalmen linna, upeat Laatokan rannat ja Vuoksen virta, jotka lapsuudessani tapasin. Lapsia oli paljon ja kaikki ovat — luultavasti — syntyneet Priozerskissä, entisessä Käkisalmissa. Lähes kaikki alle 45-vuotiaat ovat syntyneet joko Priozerskissä tai muualla luovutetun Karjalan alueella.

— Tilanne on periaatteessa saman-

kaltainen kaikkialla Kannaksella.

— Puheet luovutetusta Karjalasta vellovat laidasta laitaan. Yksiselitteistä vastausta ei ole olemassa, on vain nippu erilaisia näkökohtia. Lähestyn näitä kysymysten muodossa ja pyrin herättämään ajatuksia ja osoittamaan samalla, että asiaan liittyy muutakin kuin pelkkää mustaa tai punaista.

Käkisalmi oli rappeutuneen näköinen: kirkko, sankaripatsas hautausmaalla, haudat, talot.

— Miltä minusta olisi tuntunut, jos kaikki olisi ollut paremmin kuin Jyväskylässä? Olisiko se aiheuttanut pahansuopuutta?

Nyt tunsin tiettyä murhetta. Todennäköisesti kaupunki suomalaisena olisi muistuttanut mitä tahansa nykyistä pikkukaupunkiamme kivisine kerrostaloineen, joiden pihoilta olisivat omenapuut hävinneet. Ei sekään olisi ollut 50 vuoden takainen Käkisalmi.

Aika muuttaa ympäristöä ja elämää.

Muutto takaisin?

Olisinko todella valmis muuttamaan takaisin Karjalaan, Priozerskiin, jos sellainen tilaisuus minulle tarjoutuisi?

— Monet ovat vastanneet kysymykseen: kyllä minä sieltä huvilaton ostaisin ja kävisin siellä kesäisin!

Kaipuu lapsuuden maisemiin on varmasti monella pysyvä tunne, joka vain voimistuu, ellei paluun mahdollisuutta voi toteuttaa käytännössä.

Tästä syystä käynnit entisillä kotipaikoilla ovat kuin pyhiinvaellusmatkoja. Toiveiden puolittainen täytymys on jo se, että saa seistä entisen kotitalonsa pihassa, vaikka mökistä itsestään ei näkyisi enää jälkeäkään.

— Kuulemani mukaan NL:n korkein neuvosto käsittelee parhaillaan lakia, jonka perusteella ulkomaalaisilla olisi mahdollisuus vuokrata

maata NL:sta ja rakentaa sinne. Jos tästä tulee totta, niin nähdään käytännössä, kuinka moni todella olisi valmis vuokraamaan vaikkapa kesämökkipalstan entisiltä asuinsijoiltaan.

Totena voitaneen pitää myös väitettä, että Karjalasta evakkoon lähtenyt sukupolvi on liian vanha alkaakseen uudisasukkaan elämän jälleen kerran.

Nuorella polvella tunteet luovutetua Karjalaa kohtaan ovat toiset kuin evakkopolvella. Heidän ajatuksensa ovat kiinni tässä päivässä ja tämän päivän yhteiskunnan tarjoamissa mahdollisuuksissa. Maalla ei ole samaa henkistä arvoa. Sen kanssa ei eletä tunnetasolla, vaan siitä halutaan irti rahaa.

— Sörkkäisen aluetta josta voi joku loukkaantua:

Olen kuullut jonkun sanovan, että ei niistä luovutetuista maista maksettu tarpeeksi.

Minäpä kysyn, maksettiinko tarpeeksi niille, jotka menettivät henkensä, tai niille, jotka invalidisoituivat sodassa loppuiäkseen.

Tai niille, jotka veivät sotaleskinä lapsikatrastaan aikuisikään?

— Otin tämän siksi esiin, että Karjalasta keskusteltaessa tämä kysymys ei voi nousta pääkysymykseksi, Rauno Meriö toteaa.

Suhde väestöön

Oletetaan, että meille tarjoutuisi tilaisuus syystä tai toisesta lunastaa takaisin luovutettu Karjala vaikkapa osittain.

— Mitä tapahtuisi sen nykyiselle väestölle, arviolta 250.000 ihmiselle? kysyy Meriö.

Yllättävää on, että tämä, tärkein kysymys, halutaan huiskasta sen enempää ajattelematta sivuun: se ei meitä liikuta, menkööt minne tykkäävät.

Näinhän asia ei ole. Se liikuttaisi meitä mitä suurimmassa määrin.

Kuulee myös väitettävän, että heidän on pakko siirretty ympäri Venäjää näille alueille.

Väite ei pidä paikkaansa sellaisenaan, sillä sodan jälkeen osa siirrettiin ja osa tuli vapaaehtoisesti, koska sinne oli jätetty ehjiä taloja syksyn -44 pikälähdön aikana. Sodan runtelemassa NL:ssa oli tuolloin huutava pula asunnoista.

— Olisitteko valmiit sanomaan tuolle väelle — vedoten meitä karjalaisia kohdanneeseen väkivaltaan ja epäoikeudenmukaisuuteen — että muuttakaa pois! Me tulemme nyt!

— Minä en sitä tekisi, Meriö sanoo.

Tässä tapauksessa Suomi saisi varsin suuren venäjänkielisen vähemmistön, uuden sellaisen, jolle tulisi suoda täydet kansalaisoikeudet Suomessa.

Tämä kysymys olisi ydinkysymys, eivät maita ja mantoja seuraavat rahat.

Ihminen nousee aina käyttämässä materian yläpuolelle. Henki on ainetta väkevämpi.

Vihaa ei ole aihetta kostaa vihalla, eikä vainoa vainolla, sillä jos näin tekisimme, emme olisi yhtään parempia emmekä henkisesti kehittyneempiä kuin meitä vihalla piiskanneet.

Kaiken lisäksi muuttopaineet ovat idästä länteen. Suomeen on tulossa yhä lisääntyviä ihmisjoukkoja eri puolilta maailmaa, eritoten itäisestä naapuristamme. Voidaan odottaa, että muuttopaine Venäjän länsirajan suuntaan kasvaa, jolloin väki lisääntyy luovutetussa Karjalassa.

— Eivät venäläiset nälkään kuole. Tällaiset puheet ovat liioiteltuja. Kylmään talveen he ovat tottuneet satojen vuosien ajan. Se mikä heitä hokuttelee, on lännen tavaroiden ja ostokykyisen rahan runsaus, siis korkea materiaaalinen elintaso yleensä, uskoo Meriö.

Apu Neuvostoliitolle

Kuinka pitkälle meidän on autettava Neuvostoliittoa? Eikö tämä sukupolvi jo ole tehnyt tarpeeksi tur-

vattuaan sodalla itsemääräämisjoukkojen ja maksettuaan sotakorvaukset?

Venäjälle uppoaa kaikki. Siellä ei ole mistään ylitarjontaa. Pelkän rahan syyttäminen olisi kuin veden kantamista ehtyvään kaivoon.

Otetaan esimerkiksi Viipuri.

Se ponnistelee jaloilleen. Suomalaiset ovat auttaneet talkoovoimin Monreposin entisöintiä ja antaneet venäläisille monella tapaa tietoa vanhasta Viipurista.

Se on herättänyt myönteistä vastakaikua. Muun muassa nykyviipurilainen Valeri Dmitriev kirjoitti vasta hiljattain, 20. lokakuuta 1990, Viborgskij Kommunist -lehdessä:

”Ei ole salaisuus, että Viipurissa on kaikki vanhat hautausmaat ra’asti ryöstetty. Ei ole salaisuus, että tämä on tavallinen ilmiö maan kaikissa kaupungeissa. Tämä on koko meidän kulttuurimme murhe. Mutta täällä Viipurissa tällaista vandalismia on korostanut se, että se on kohdistunut toisen kansan uskonnollisia kulttuuriarvoja vastaan.”

Dmitrievin varsin kriittisen vuodatuksen oli saanut aikaan kaupungin johdon kielteisyyden suomalaisten graniittisen muistolevykkeen kiinnityspaikan suhteen. Tarkoitus on kiinnittää suomalaisista vainajista kertova laatta sopivaan paikkaan Viipurissa. Näin Viipuriin jääneitä vainajia muistavat omaiset voisivat laskea kukkansa muistomerkin juurelle.

Voimakkain vastareaktio on tullut venäläisten veteraanien taholta. Se osoittaa, että Viipurissa kuten muuallakin elää vihamielisyys suomalaisia ”valkoisia lahtareita” kohtaan. He eivät kykene uskomaan, että vanhat stalinistiset totuudet olisivatkin olleet vääristeltyjä puolitotuksia.

— Näiden ihmisten käsitysten ja lausuntojen perusteella meidän on alhaista muodostaa oma käsityksemme. Miksi me sortuisimme heidän kanssaan samalle ajattelutasolle.

Sen sijaan meidän tulisi kannattaa rakentavia voimia, esimerkiksi sellaisia, joita Dmitriev tarjoaa loppuka-

neetissaan:

”Idea, jonka on esittänyt eräs suomalainen järjestö (Pro Monrepos ry) perustuu inhimillisiin moraalinormeihin, jokaisen ihmiselämän arvon tunnustamiseen. Kaupunkimme rakennusneuvoston (kielteisen) päätöksen perusteena ovat vanhat epäluulot, jotka ovat monta kertaa päättäneet surulliseen lopputulokseen. Keskuudessamme on paljon ihmisiä, jotka eivät kykene ”luopumaan periaatteesta”. Tahtoisin uskoa, että he eivät yksinään voi edustaa kaupunkimme yhteiskunnallisia piirejä. Muistopatsaan pystyttäminen alunperin valitulle paikalle tulee näyttämään valmiutemme ymmärtää Suomen kansalaisten tunteita”.

Auttaessamme Viipurin kunnostamisessa voidaan tietysti kysyä, syötämmekö käenpoikaa vai elvyttämmekö omaamme.

— Me emme tätä tiedä, mutta jälkipolvet sen näkevät sadan vuoden kuluttua, toteaa Rauno Meriö.

— Kuten havaitsemme, kysymys luovutetusta Karjalasta on monitahoinen ja kaiken lisäksi sen kohtalot eivät ole meidän suomalaisten käsissä. Me voimme siitä puhua, mutta tuosta alueesta määrää täysin suverenisti Venäjän federaatio. Ja sen eduista on kyse.

Jos Japani saa tavalla tai toisella sodassa menettämänsä Sahalinin saaret Neuvostoliitolta, niin mikään ei voi estää Karjala-keskustelun vauhdittumista kotoisessa Suomes-

sammme. — Tässä vaiheessa voidaan vain seurata valppaasti tilannetta, käydä katsomassa vanhoja kotipaikkoja, tutustua ihmisiin ja heidän elämäänsä rajan takana, puhua asiasta ja — tehdä oikeita johtopäätöksiä oikeaan aikaan — rohkeasti ja ennakkolottomasti.

— Hyvät karjalaiset, viekää tietoa entisistä asuinsijoistanne ja elämästä siellä nuoremmille polville, lapsille ja vunuikoille. Kylvää heihin valoa ja uskoa tulevaisuuteen. Innostakaa heitä.

Myö käytii Sakkolas

Nokian Karjalaisii ja Ystävyshatko koi yhteisel reissul myö käytii siel Kivniemes, Sakkolas ja Pyhäjärvel koko joukol, siin ol mukana tääl Läns-Suomes syntyneitäkii.

Kesäkuu 26 päivä oamul lähettii jo anivarrai liikkiel piene jännitykse val-las katsomoa synnyinseutuu yl 46 vuuve jälkie. Olha siel jokkuu meist käynt jo aikasemmikii, mut suuri osa ei olt käynt sova jälkie.

Mukan ol petäjärveläisiiki yl puole tusinoa. Niiko koko Nuora sakki. Ol itse Mattiki ja hänel ol "Laina-vaimo" mukana. Yks mukana olija, mikä ei tietänt Nuora suvust yhtea mitteä, ni heä kysyki: "Mitä teä Matti "Laina-vaimon" otti? Eiks hänel uo ommoa ensikeä? — Kuka hänel vaimon matkal lainas?"

Sillo meijä Nokia Karjalaisii puh-hienjohtaja ja teä matka vetäjä Lai-la Rintala, heä o Äyräpeät kotosi: "Heä onkii Mati oma vaimo, häne nimmiese o voa Laina Lempi." Näi-hä teäki asja selkis. Eikä Jurka-Matti ottant Lainaa velaksikoa!

Mut oamul, jo enneko pirul ol toi-ne tohvelkoa jalas, myö jo oltii siel rajaseuvul. Iha tunnelma ol samalai-ne ko enne käyves Metsäpirtis Tap-paris rajal. Silloko myö seistii Karo-se Tauno kans siin tiel piikkilanka-ai-ajan vieres. — Sen takan alkoki "toi-ne moailma". Mut siint o aikoa jo 50 vuotta.

Nyt oltii ystävyysve rajal ja sitko myö mäntii siihe tarkastuksie, ni mel-kei ol tulla pöksyt märiks... Mut turhoa myö jännitettii, sil tää Puna-nauhalakkine "natsalniekka" sano-ki: "Pasaalusta", eikä heä kurkistelt just kennekeä laukkuu eikä sumpsu-ua. Eihä meil olt matkaskoa Kulut-tajalehtii, Vartijatornii, Tottuuvetor-vii eikä Sotahuutuo!

Mie uon mänt kymmenii valtioi ra-ja yl sattoi kertoi, mut en teän hel-pommal uo millokoa peäst!

Nyt näil rajavartioil ol hienot kamppiet. Ol rässättyt pöksyt ja ra-ku kaulas. Kommeita miehii hyö ol-liit.

Siint myö jatkettii matkoa ja män-tii ainaki kolme puomi alitse. — Teä rajaseutu näytti melkei asumatto-malt. Ko tultii lähel Viipurii, ni mie tunsu neä paikat oikei hyvi. Olin ai-kannoa täs Lentoasema 5:s asevelvol-lisen 15 kuukautta.

Neä tiet o marssittu monnie ker-toa. — Siin ol Suur-Merijuoan kar-tano ja katso: Siin kasvo nytkei ruis-ta, siin entise lentokentä reunas ja siin näky entinen upseerirakennus, Päävartio ja yksi halli mist lentokon-niet läksiit lentämeä.

Tuttuu ol kaik ko tultii silla yl "vanhoa venäläisie kaupunkii..."

Siin ol Sorval, Linnasilta ja itse lin-naki, mäntii entise Varuskuntakirko raunioihe sivutse. Tultii Torkkelipuis-to kautta asemal.

Kaupungis näytti olla viel vähä korjoamista, mutto muistoa kui monta kaupunkii heilt män sovis rau-nioiks ni eihä niitä kerral korjata kuntuo.

Mie kuulu jot asemal ko on seiso-mas sakkolalasi porsasvaunuki, ni mie mäni katsomoa. — Siel ol heijä "porsasautoloijoa" ainaki kaks, mis ol se Sakkola porsas-voakunaki ky-

les. Mie mäni katsomoa oisiks Sak-kola tuttui tytölöi. Ei ollut muita tut-tui ko Karose Martti. — Heä näkky-olla joka paikas mihi mie meän! Vi-i-meks ko hänet tapasi ni oltii West Palm Beatsin lentoasemal Floridas ja nyt Viipuri asemal. "Varrai ruplii tas-kuheis ko Sakkolaa meät..." Senki myöhemmi ymmärsi mitä heä sil tar-koitti... Viipuris vaihettii ruplii ja ostettii "Perjuskan" puojist tulijai-sii jo mänes. Ja mite halpa ol tullivapaa myymälä: Oikija Skotlantilain-whisky maksoi vain neljänne osan siint mitä se ois maksant Suomes. Kyllä Neuvostoliitto vaikutti oikein halvalla maalta Suomen hintoihin verrattuna.

Myö jatkettii matkoa ja tultii tal-sova aikasel "Mannerheim linjal" — Summan kylän Suojakorsu no 5, jonka talvisovassa suorasuuntauskel-la ampuivat hajalle ja tehostivat sen hävitystä elokuvataksaan filmii "Lä-pimurto Kannaksella". Täs ol pien tauko. Heti ajoi paikalle kolme mi-liisin autoa! Myö oikei pölästyttii ko oltii "liril" oja takan. Myö luultii, jot tän ei soa vähenteä puujuurel! Ko ei olt puuseetä eikä veceeta, ni luultii jot nyt sakottoat justii! Hyö viskasiit koppelakit autuo, ottiit auto takaluu-kust muovikasi ja sannoit huonol Suome kielel: "Osta jyva Stoliska vodka! 50 markkoa 2 pulluo!"

Myö oltii ko puul peähä lyöty. Mi-liisi myöp viinoa ja näi halv...? jatkuu

Heikki Karttunen

Videofilmi Sakkolan matkasta kesällä 1989

Heinäkuussa tapahtuneen matkan aikana otettiin videofil-mille useamman kameran kanssa Kiviniemest, Lapinlah-desta, Haitermaasta ja Käkisalimesta. Näistä otoksista on koottu Mauri Frontin toimesta n. 30 minuutin VHS videofilmi.

Tätä filmiä voidaan tilata Esko Kallosen kautta, kasetin hinta on 440,— kappale, puhelinnumerosta (931) 676 603.

Klaudia Pelkisen luona Little Finlandiassa

Kauniina kesäkuun päivänä läh-dimme me suomalaisvieraat Tiina Hansenin kyydittämänä 400 kilomet-rin taipaleelle läpi Ontarion kohti Yr-jön järveä, kuten Klaudia Pelkinen kutsuu kodikasta Georgia Bay'tä, 30 000 saaren järvaluetta. Tämän järven rantaa kohti käännyimme muutamaa kilometriä ennen Parry Soundin pikku kaupunkia.

Metsäinen, kumpuileva ja mutkai-nen tie toi auttamatta mieleen suo-malaiset maaseutumaisemat. Vaahte-rareunuksien tien eräässä mutkassa oli vastassamme vaaleanpunainen flamingo tienviittana Klaudian ko-tiin.

Kyynelkimallus silmissään, mutta iloinen hymy huulillaan toivotti emäntä vieraat tervetulleiksi.

Tyine-Kerttu Virkki ja Klaudia Pelkinen tapasivat jälleen 23 vuoden jälkeen. Eikö vain tervetuloakahvit nostaneet jo esiin lapsuuden muistot Sakkolan kujilta. Siinä muisteltiin Tyine-Kerttua pitkin palmikoinen ja hentoine varsineen. Muistoja oli molemmille kertynyt vuosikymme-nien varrella niin paljon, etteivät yh-det kahvi-istumiset suinkaan riittä-neet.

Moneen kertaan tuli esille Klau-dian vilkas yhteyden pito Suomeen ja suomalaisiin ystäviin sekä kirjein että äänikasetein. Rehevä luonto ympäril-lään Klaudia tunnusti olevansa on-nellinen ja löytäneensä rauhan elä-mässään, rauhan, jota monet etsivät eivätkä milloinkaan löydä.

Tämä kuva on otettu viime kesänä 14. 6. Lauri Pelkisen haudalla Parry Soundissa. Klaudia Pelkinen, Tyine-Kerttu Virkki, Eeva Meloni ja Tiina Hansen.

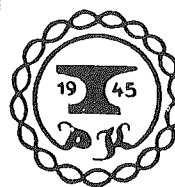
Seuraavana päivänä tutustuimme järvisuudun intiaanien ja muiden alkuasukkaiden historiaan kolmitunti-sella laivaristeilyllä. Taas järvalueen kapeikot ja jylhät rantakalliot muis-tuttivat meitä Suomen järvien saaris-toista ja olo tuntui mukavan kotoi-selta.

Little Finlandian hautausmaa ker-toi meille matkalaisille ikuisen kan-sainvälisen tarinan tämän mantereen rakentajista ja asuttajista. Tämän maan multiin saattoi myös Klaudia miehensä ja tänne hänkin on varan-nut paikkansa, kun oikea hetki koit-taa.

Vaikka käyntimme oli lyhyt, oli se kuitenkin ikimuistettava. Ehkä me sittenkin vielä palaamme Klaudian luokse näille rauhallisille rannoille, sillä paljon jäi vielä näkemättä ja monien aiheiden käsittely jäi autta-matta kesken, niinkuin tässä maail-massa aina käy. — Niin paljon jäi sa-nomatta.

Kiitos sinulle Klaudia. Me olemme kanssasi, vaikka olemmekin kauka-na.

Tyine-Kerttu Virkki
Tiina Hansen
Eeva Meloni
Leila Renfors

**PÄRSSISEN
KONEPAJA**

35500 KORKEAKOSKI,
PUH. (935) 81 204, iltaisin (935) 81 435,
Autopuh. 949 239 535

Toimivia metalliovia, ym. rakenteita
Alumiinisia ovia ja ikkunoita

Valmistuneita

Valtiotieteen kandidaatti Tuula Noras valmistui 19. 12. 1990 Terve-ydenhuollon lisensiaatiksi Turun Yli-opistosta. Tuulan isoäiti oli Hilja Karppanen ja isä on Matti Karppa-nen ja heidän entinen kotikylä Sak-kolan Kelja. Tuula asuu Helsingissä ja vanhemmat Tampereella.

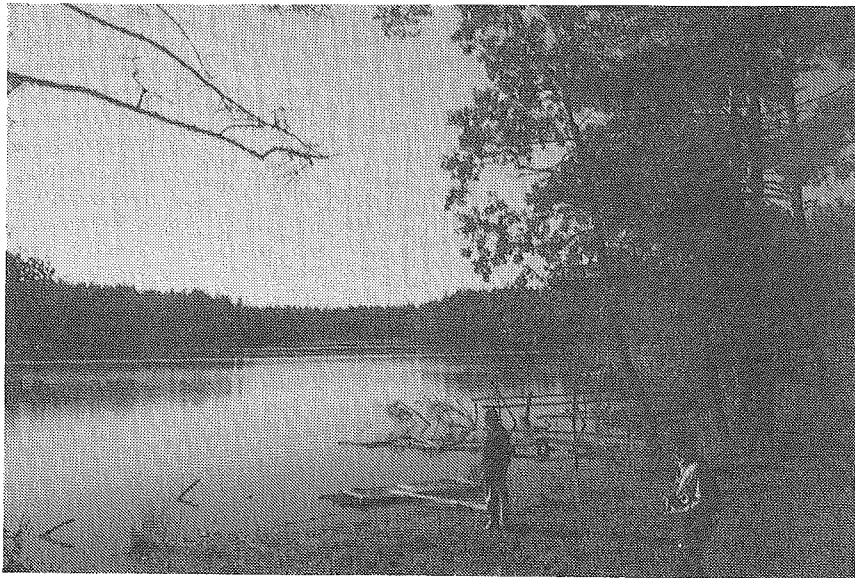
Matka isän synnyinseudulle Karjalaan

Auto kolistelee kapeaa kuoppaista hiekkatietä. Ympärillämme levittäytyy kumpuileva honkametsä paksumat punaiset rungot auringossa hehkuu. Etupenkillä tiennäyttäjänä toimiva isäni tuntuu tietävän, millaisia parannustoimenpiteitä tie vaatisi. Kuljettaja puhuu venäjää, me matkustajat suomea, mutta hyvin selviämme. Saavumme Ojaniemen kylään Sakkolassa.

Mäntyjen lomasta pilkottaa järvi. ”Mönkölampi” selostaa isä. ”Maija-Liisan kot ol Mönkölammen tuol pääs”. Maija-Liisa on takana tulevassa taksissa. Astutaan autoista ulos. Ihaillaan maisemia. Kelpaisi tänne mökin rakentaa. Kävellään rantaan ja Maija-Liisan kodin kohdalle. Pellot kasvavat hernettä.

Automatka jatkuu mäntymetsän halki. ”Nyt tullaan meidän aukealle. Tie vie aivan meidän pihaan. Tuos ol talo. Varokaa, tässä jossain on syvä kaivo. Tuol toisella puolella ol navetta, tuol olliit aitat.” Selostus jatkuu. Miss assuit Söderit, miss Naskalit, miss Paukut.

Pellot ovat viljeltyjä. Valkoiset syysleimukukat ja joku toinen perenna kukkivat röykkiöisellä pihalla rikakasvien seassa. Yhtään taloa ei aukealla näy. Koko kylästä on jäljellä vain yksi talo: ”Ennen ei olt autoi, mut Suvantoo pitki kulk laiva. Sil kuletettiin nii ihmiset kui elläimetkii. Niinpä meilkii ol tuol oma laivalaitur. Laiva kulk laiturilt toisella ja pysähty siel, miss ol tarvetta. Suvanto on vain noin kilometrin levyinen. Kesäl Suvantoo kuletettiin venneel ja laival, talvel hevosil, mut railoi pit varroo. Mie muistan, kun käin äiti’in kans hammaslääkäris Kiv’niemes laival. Ja ku olliit Selman ja Viljamin häät.” Selma oli isäni tati ja matkas mukana olevien Irman ja Tertun äiti. ”Häitä juhliittiin ensin meil. Sit hääväki saatto morsiammen laival Suvannon toisella puolella uuteen kot’aloon, miss juhlat jatkuivat. Ja ku pari

Mönkölammin rannalla Ojaniemessä.

häävierast putos humalas laiturilt Suvantoo ja ku heit pit onkii ylös.”

Otetaan kotona eväillä täytetyt kylmäkassit ja vinkataan viipurilaiset taksikuskit mukaan piknikille alas rantaan. Toinen kuljettaja kysyy, haluaisimmeko shampanjaa — 20 mk / pullo. Tottahan toki haluamme juhlan kunniaksi shampanjaa. ”Tässä onkii melkonen jyrkänne, palle, niiko myö sanottii. Korkeusero on 70 metriä. Ku Matti läks tyttökylil tuon Suvannon toisella puolella, nii ko hää täältä kotont ponkas suksil vauhtii, hänen ei tarvint sit ponkastakaan ennenku Suvannon toisella rannalla, nii sai hyvät vauhit.” Matti oli isän isovelji, joka kaatui sodassa. Hienot on Suvannon hiekkaiset rannat. Piknik katetaan yhdeksälle riemullisen puheensorinan vallitessa. Haastetaan karjalan murretta.

Kun eväät on nautittu ja maisemat ihailtu, on aika jatkaa matkaa Suvannon toiselle puolelle Tertun ja Irman vanhempien kotia katsomaan. Mutta yllätys: toinen taksikuskii on hukannut auton avaimen. Haravoidaan ranta ja mäki ylös. Palataan taas alas ja tutkitaan ranta. Tunnin etsinnän jälkeen kuski hihkaisee —

avaimet löytyivät. Irma kapsahtaa iloissaan kuskin kaulaan ja saa kiitokseksi pullon gruusiaista kuohuviiniä. Mäen kiipeäminen käy kunnottetistää. ”Tuos on pähkinäpensas, muttei näy pähkinöi. Metsä kasvaa liian tihyään. Pähkinäaika ol vuuvun paras aika, paremp ko marja-aika. Miul ol pien reppu, mihin mie käin pähkinöi kerräämäss. Yläkerran parvekkeen pöyvä ol oksan kolo. Siihen ol pähkinä hyvä laittaa ja nakata vasaralla kuor hajalle.”

Ajetaan läpi Onnennotkon, ohi Hovinkylän koulun. Se on paikallaan, kouluna edelleenkin. Eteen tulee aidattu alue, jossa on kerrostaloja. Portti on suljettuna. ”Pääsööstä”, tietää isä ja on jo avaamassa porttia, jossa on iso munalukko, mutta se ei ole lukossa. Ajetaan ankean kerrostaloalueen läpi. Taas on edessä portti. Portinvartija tulee ulos kopistaan ja antaa ystävällisesti meidän jatkaa matkaa. Ohitamme satapäisen lehmälauman. Kuorma-autoja näkyy käytettävän maataloustöissä.

Tyttöjen vanhempien koti Haparaisten kylässä on yhä jäljellä. Joku tietää kertoa, että siinä on ollut kauppa, joka on kesän aikana suljettu.

Osa ikkunoista on laudoitettu, mutta tuvan ikkunoista kurkimme sisään. Iso uuni on paikoillaan, ja seinän vierustoja kiertää tuolit vierivieressä. Vähän matkan päässä on pieni mökki, jossa asuu vanha pariskunta. Taksikuskii jututtavat heitä, ja viemme heille lahjoja. He liikuttuvat lahjoistamme, antavat hillopurkin vastalahjaksi ja kutsuvat teille. Mutta on aika kiiruhtaa eteenpäin. On järkyttävää nähdä, miten vaatimatommassa olosuhteissa ihmiset vielä asuvat. Haparaisten kylässä on paljon taloja, kaikki pahasti ränsistyneitä. Asukkaita liikkuu tiellä, joukossa pieniä lapsia.

Ajamme Sakkolan kirkolle päin. Pysähdymme hautausmaan portille, mutta näemme ainoastaan neuvostoliittolaisten hautoja. Sakkolan kirkosta on jäljellä vain portaat. Kirkokomaalta Maija-Liisa löytää veljensä haudan.

Sakkolan aseman kohdalla miliisi pysäyttää meidät. Meistä on kysymys. Ymmärrämme olla hiljaa ja antaa toisen kuljettajan hoitaa puhumisen. Tiukka ilme sulaa miliisiltä pitkän jutustelun jälkeen. Hän istahtaa tyttöjen viereen takapenkille, ja hänet kyyditään kerrostaloalueen kohdalle. Siellä hän vaatii kuljettajalta 50 ruplan sakon — ilman kuittia. Myöhemmin Viipurissa kävi ilmi, että jotkut ryhmästämmä olivat saaneet 250 ruplan sakot samalta miliisiltä.

Kiviniemen koski yhdistää Suvannon ja Vuoksen. Tie Kiviniemestä Viipuriin on hyvä. Valoja ei ole autoissa päällä, vaikka on jo melkein pimeää. Pääsemme kuitenkin turvallisesti mukavaan Druzhba-hotelliin.

Seuraavana päivänä teemme opastetun kiertokävelun Viipurissa. Paljon arkkitehtonisesti kauniita rakennuksia on vielä jäljellä, mutta huonossa kunnossa. Loppupäivän katsellemme kaupunkia kävellen. Ympärillämme parveilee kerjääjiä — pikkupojat pyytävät markkaa, mummut ovat tuisivat kädet ojossa. Konjakkia, shampanjaa, uistimia tai koreja tarjotaan kaupattavaksi kaduilla kym-

menen metrin välein. Ruokakaupoissa ei ole tavaraa, mistä valita.

Törmäämme kadulla inkeriläismummoon, joka osaa suomea. Kyyneleet tulevat silmiimme hänen elämäntarinaansa kuunnellessamme. Hän kertoo olleensa opettaja, joka opetti Uhtualla suomenkielisessä koulussa. Suomalaisvainojen aikana hänet perheineen karkotettiin Siperiaan, jossa yksi hänen kolmesta lapsestaan kuoli nälkään. Seitsemäntoista vankeusvuoden jälkeen heidät tuotiin sodan päätyttyä Viipuriin, mutta hänen ei sallittu palata opettajan ammattiin. Eläkettä hän saa 70 ruplaa, kuten toinenkin jututtamamme mummo. Mustikat Viipurin Kauppahallissa maksavat 5 ruplaa / litra. Suomalaisittain halpaa — vaihtamamme virallisen kurssin mukaan noin 4 mk / litra. Mutta viipurilaismummojen kuukausieläkkeellä saa vain 14 mustikkalitraa. Leipä on halvempaa, 20 kopeekkaa. Mummon mielestä suomalaisten ei pitäisi antaa kerjääville lapsille rahaa. Markka on siellä suuri raha. Lapset oppivat, että niin saa rahaa helpommin kuin opiskelemalla ja työtä tekemällä. Ensimmänsä kerjäämällä, sitten varastamalla.

Kotimatka bussissa sujuu välittömään karjalaiseen tapaan. Mukana Helsinki—Sakkolaseuran matkalla on useita nuoria, joita sitoo Sakkolaan jompi kumpi vanhemmista tai isovanhemmista. Minulta kysytään, mihin tunnen kuuluvani. Vastaan, että isäni kautta koen karjalaisuuden läheiseksi, äitini ja kasvuympäristöni kautta hämäläisyyden, mieheni kautta suomenruotsalaisuuden. Kansainvälisessä ympäristössä tiedän olevani olla ylpeä suomalaisuudestani. Kaikesta tästä toivon lasteni saavan osansa. Karjalan toivon kehittyvän ja avautuvan meille turvallisena lomaviettopaikkana. Ehkä poikani joskus pääsee koittamaan, vieläkö Suvannosta nousee 20-kiloisia lohia.

Pirjo Lillsunde (Ollikainen)

Kaikukoot kellot kotoisen kirkon!

Ja ne kaikuvat! Sakkolan juhlien jumalanpalveluksessa Orivedellä 4. 8. 1991. Juhlakansaa kutsutaan Oriveden kaarikirkkoon Sakkolan kirkonkelloa soittaen.

— Ihmeellisiä vaiheita kokeneet Sakkolan kirkonkellot ovat Museoviraston hoivissa. Museovirasto luovuttaa 50-vuotismuistojumalanpalvelukseemme yhden kolmesta kellosta. Näin 50 vuoden historiallisten tapahtumien jälkeen Sakkolan kirkon vanha kello on edelleenkin uskollinen seurakunnalleen ja kohtaloillaan se ikäänkuin symbolisoi Sakkolan asukkaiden vaiheita, kertoo juhlien puuhamies Samppa Viskari Orivedeltä.

Uusi kartta Kannaksesta

Hiljattain on ilmestynyt aivan tuore painos Kannaksen kartasta. — Erikoisen hyvä apu Kannaksenkävijöille, tuumii karttaan tuoreeltaan tutustunut Esko Kallonen.

Kartan nimi on yksinkertaisesti Karjalan Kannas. Yhteistyössä tehty: karttaan merkitty nykyiset tiät ja paikat venäjänkielisillä nimillä, mutta omalla tutulla kirjaimistolla, että lukeminen varmasti sujuu.

Karttakeskuksen painattama kartta löytyy kirjakaupoista, noin 58 markan hintaan.

Teemme retken Sakkolaan 30. 7. — 2. 8. 1991

Kiviniemestä on varattu majoitusta 40 henkilölle. Matka on tarkoitettu lähinnä Lapinlahteen menijöille, mutta jos tilaa riittää kaikki sakkolalaiset tervetulleita. Jos olet kiinnostunut, ota yhteyttä Esko Kalliseen puh. (931) 676 603.

Sakkolan Sipilänmäen serkut koolla

Sakkolan Sipilänmäen serkkujen yhteisiä tapaamisia on järjestetty jo vuodesta 1977 lähtien eri puolilla Suomea vuoronperään eri serkkujen vieraanvaraisuudesta nauttien. Niinpä nyt järjestetty, Martti ja Anna-Maria Karosen lastenlasten, heidän puolisoittensa tai ystäviensä tapaaminen olikin traditiossa jo neljästoista, ja se järjestettiin Tammelassa, Päivölän tilalla Anna-Maria (Wiljamintytär) ja Lasse Aallon kutsusta 4. 8. 1990.

Vanhan tavan mukaan tilaisuus aloitettiin lipunnostolla. Sen jälkeen olikin tilaisuus vapaaseen karjalaiseen haasteluun ja kuulumista kertoi luun. Emäntäserkku Anna-Maria oli laittanut pitopöytään monenmoista maistavaa. Ruokailun jälkeen olikin aika siirtyä tapaamisen ”viralliseen” puoleen eli valittiin tulevan kauden toimeenpanevat, keskusteltiin meneillään olevasta sukututkimuksesta ja muistakin ajankohtaisista sekä päätettiin, että ensi vuonna nostetaan siniristilippu salkoon Pernajassa ja pidetään karjalaista henkeä yllä Maija ja Tauno Hovin järjestämässä yhteisessä tilaisuudessa.

Puheenjohtaja Martti Wilhelminpoika kertoi kokouksen kuluessa kuulumisia Sipilänmäeltä, jossa hän oli aiemmin vierailut. Kovin olivat lohduttomia olleet näkymät nykyisäntien hoidon jäljiltä Sipilänmäeltä ja Martti-serkun kotitilalla sekä ympäristössäkin. Uuden peruskiven kotitilan raunioille matkamiehet talukoovoin laskivat — siitähän on sitten uudisrakentajain hyvä aloittaa.

Lämmintunnelmainen, kauniissa kesäisessä säässä vietetty tilaisuus päättyi tavan mukaan lipunlaskuun ja Karjalan kunnailla -luluun.

Martti Wiljaminpoika Karonen

Sipilänmäen serkut perheineen kuvattuna Tammelassa.

KILPAILUKUTSU

Sakkolan kk:n Nuorisoseura, sekä Sakkolan Sotainvalidit ja veteraanit viettävät yhteistä ulkoilupäivää ja järjestävät **HIIHTO- ja MÄENLASKUKILPAILUT** jo tutuksi tullessa Karosen Hiihtokeskuksessa Tampereella.

Osanotto ilmoittautuminen alkaa kilpailupaikalla lauantaina maaliskuun 2. päivänä 1991 klo 11.00.

Sarjoja sopivasti kaikkiin ikäluokkiin. Tilaisuuteen osallistujille hernerokka tarjoilu.

Tervetuloa suurella joukolla! Järjestelytoimikunta

KOKOUSHUTSU

SAKKOLAN SOTAINVALIDIT JA VETERAANIT. Kerhomme **VUOSIKOKOUS**

pidetään Risto Jääskeläisen maatilalla PIRKKALASSA Sorkkalan kylässä lauantaina 16 pv. maaliskuuta v. 1991 alkaen klo 12.00. Tila sijaitsee Pirkkalan Lentokentän tuntumassa. Osoitteessa Koivuportantie 33980 PIRKKALA 8.

Kokouksessa käsitellään mm. Kerhomme 50-vuotisjuhlien pitämisestä v. 1992, sekä mahdollisesta pitopaikasta ja ajasta.

TERVETULOA MUKAAN!

Johtokunta

Onnittelut 75-vuotiaalle Ellille

75 VUOTTA täytti 13. 1. 1991 Elli Pulakka os. Raaska Lempäälässä. Entinen kotikylä Sakkolan Petäjäjärvi. Elli Pulakka on myös saanut Karjalan Liiton kultaisen ansiomerkin mm. ansioistaan karjalaisen perinteen vaalimisesta ja sen esittelemisestä erilaisissa tilaisuuksissa.

Ellin ystävä Sirkka Kuuppo on ruonillut merkkipäiväsankarille onnen-toivotukset, joista selviää, miten monessa toimessa puuhakas emäntä on ennättänyt olla mukana.

Paljon tahtoisin pakista ajatuksia aitoja sydämeistäni syvältä. Sitten saada sanotuksi kauniita kiitoksen sanoja ystävälle yhteiselle, monitoimi tyttärelle, ehtoiselle Ellillemme.

Olet ollut oivallinen, — tuki tuttu, turvallinen, Karjalaamme kaiuttaissa. Oivaltaen ja osaten taitavasti tarinoida. — Sanaseppo, runonieikka, rikastutat lausunnalla ympärilläsi ystävät.

Luojan luomat hyvät lahjat kehittelit kerallasi vuosikymmenten mukana. Tiedot taidot tahdot antaa lähimmäistesi tueksi yhteiseksi iloksemme. Ota vastaan kiitoksemme, kaikessa kuljit mukana.

Työtäsi nyt arvostamme, itseäsi ihailemme. Kun ehdit hoitaa hommat moiset, Ehtookodon emännöidä,

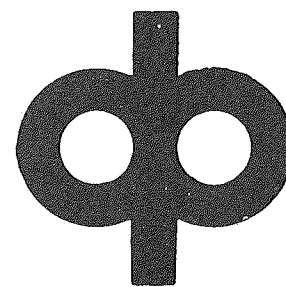
Punaisen Ristin, Marttaseuran, Karjalaisten monet toimet joustavasti johdatella. Rintamanaistenkin rivissä vielä olla osallinen.

Osalliset, onnelliset, ovat myöskin oma perhe. Kerkesit heidätkin helliä, rakkautta rapsutella. Myötä elää isot lapset, suvun kera suoritella. Sydän lämmöstä sulavi vielä Vunukoita vuotellessa. Nii. — Myö olloa ain Siu seurassais iha ko koton Karjalas.

— Tulkuoha nyt onni osakseis, taipaletta taivaltaissas tätä elo ehtoopuolta.

Luoja lykkyy, — siunausta, varjelusta vahinkoist, pyyyveteä myö ystävät. Terveyttä, virkeyttä, voisit voittaa väsymyksen, olla kauan ikinuori, ilahuttoa, rikastuttoa, tulevillaki vuosillais.

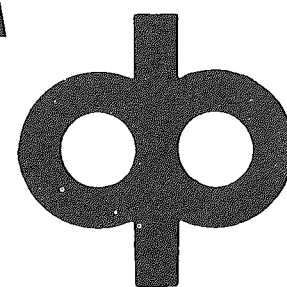
S. K.

TÄMÄN PÄIVÄN PANKKIPALVELUA
— PERINTEISIIN NOJAUTUEN —

TAMPEREELLA JA YMPÄRISTÖSSÄ

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

Antti Kuisma 80 vuotta

Viime marraskuun 9 päivänä täytti 80 vuotta sakkolalaisten hyvin tuntema kanttori, dir.cant. Antti Kuisma Järvenpäässä. Hän syntyi Sakkolan Haitermaan kylässä Kivikko-ajalla olevaan isänsä Juho Kuisman ja äitinsä (s. Naskali) taloon. Syntymäkodin ympärillä oli kaunis ja hyvin hoidettu peltomaisema naapuritaloineen ja pihoineen. Eteläpuolella kimmelsi Suvanto näköalaa hallitsevana ja runsaasti kalaa antavana "elämän virtana", jonka toiselta puolelta näkyivät Röykkylän kylän rinteet.

Antti Kuisma suoritti kanttoriurkurin tutkinnon Viipurin Kirkkomusiikkiopistossa keväällä v. 1929 vas-

ta 18 vuotiaana. Hän oli tuolloin, ja on yhä edelleenkin, Suomessa nuorimpana tuon tutkinnon suorittanut. Koulutus oli 3,5 vuoden pituinen. Vuonna 1931 hän solmi avioliiton Metsäpirtistä kotoisin olevan Eeva Haapsaaren kanssa. He voivat siis piakkoin viettää timanttihäitä 60 vuotta kestäneen yhteisen taipaleen kunniaksi.

Antti Kuisma on ehtinyt pitkän elämäntyönsä aikana toimia monen seurakunnan palveluksessa, alkaen jo Sakkolasta, sitten Metsäpirtissä, Kirvussa, Räisälässä, Hiitolassa, Sahalahdella, Uudellakirkolla, Oulujoella ja Järvenpäässä. Ettei eläkkeelle

jääminen olisi tapahtunut ihan töksähtäen, hän teki vielä "pehmeän laskun" toimimalla kanttoriurkurin viransijaisena Forssassa muutaman vuoden.

Sotatoimissa Antti Kuisma oli autonkuljettajana — omaa Chevroletia ajaen. Silloinhan otettiin paljon yksityisautoja, hevosia ym. sotaväen käyttöön, ja jotkut siis saivat hoteisiinsa oman tutun ajokkinsa. Kirkkomuusikon työ ei ollut hänelle ainoaa toimialaa, vaan hän jatkoi myös jo lapsuuskodissaan oppimiaan maanviljelijän taitoja. Sotien jälkeen hänellä oli Oulujoella maanviljelys-tila, kolme hevosta, joista yksi oli kantakirjassa, lemmiä, vasikoita ja lampaita. Siinä oli työmaata tarpeeksi myös vaimolle ja lapsille, joita on Airi, Anni, Auli ja Anja. Järvenpäässä hänellä oli 15 vuotta mehiläistarha, jossa oli 15 pesää. Jokaisesta pesästä sai vuosittain hunajaa yli 100 kg, joten hän oli melkoinen hunajan tuottaja.

Nyt hän sanoo leikkisästi olevansa vain hunajan kuten myös musiikinkin kuluttaja.

Syntymäpäiväjuhlat pitopöytineen kestivät ihan entisaikojen tyyliin kolme päivää, jona aikana tuli ja meni lapsia, lastenlapsia, sukulaisia, vanhoja ja uusia naapureita ja työtovereita satamäärin.

Parhaat onnen toivotukset yhdeksännelle vuosikymmenelle!

Aulis Airo

Muistoja

Elvi, Sylvi ja kuusi kuusta.

Marraskuun päivä, niin hämärän harmaa, ei ole lunta, ei maata valkeaa. Vaan on muistoja kesästä mennehestä, muistoja matkasta Karjalaan.

Marraskuun ilta yöhön tummuu. Käyn muistoihin yhä uudestaan... voisikohan vielä kesän tullen päästä matkalle Sakkolaan?

Vielä tahtoisin nähdä Suvannon rannan, siellä kuulla käen kukkuvan. Tuntee varpaissa pehmeän sannen, aistia puiden huminan.

Elvin kanssa tahtoisin kävellä siellä hiekkatietä Kirkolta Karholaan. Käsikädessä kulkea tuttua tietä, niinkuin lapsena konsanaan.

Marraskuun yö tummana hiipuu. Aika on käydä jo nukkumaan. — Muistoissa sinne, aina voi mennä, yhä uudelleen kauniiseen Karjalaan!

Sylvi Systä

85 VUOTTA täytti 3. 9. 1990 Aino Kemppainen Lahdessa. Hän on omaasukua Kuuppo ja entinen kotikylä Sakkolan Kelja.

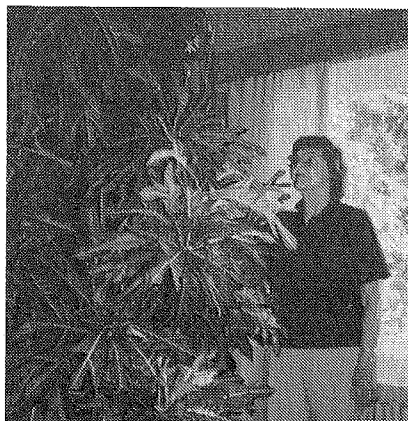
80 VUOTTA täytti 5. 12. -90 Anna Kautto os. Jyräs Äänekoskella. Hänen kotikylänsä on ollut Sakkolan Hovinkylä.

75 VUOTTA täytti 24. 11. 1990 Mirjam Uskalinmäki os. Lehtivaara Kangasalla. Hän on syntynyt Viipurissa. Entinen kotikylä oli Sakkolan Kiviniemi. Ansioistaan karjalaisuuden hyväksi tehdystä mittavasta työstä on hänelle myönnetty v. 1970 Karjalan Liiton kultainen ansio-merkki.

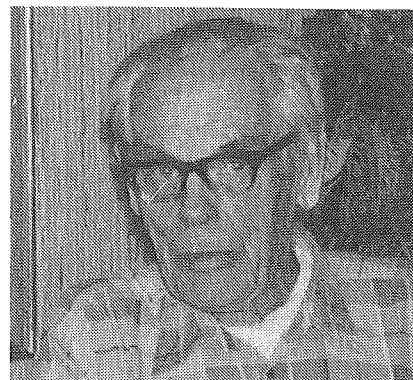
75 VUOTTA täytti 14. 12. -90 Arvi Lopenen Pirkkalassa. Hänen entinen kotikylänsä oli Sakkolan Kirkonkylä.

75 VUOTTA täytti 18. 12. -90 Anna Kauton veli Valde Jyräs. Hän on viettänyt merkkipäiviään Vesilahden Palhossa.

70 VUOTTA täytti 1. 12. 1990 Eila Leskinen os. Saksanen Nilsäksä. Entinen kotikylä Sakkolan Riiska. "Yksi harrastuksistani on huonekukkien kasvatus. Kuvassa olevan kukan sain neljälähtisenä taimena postipaketissa vanhimmalta siskoltani Annalta 20 vuotta sitten." Kuva on vuodelta 1990.

KUOLLEITA

Toivo Paaso sai iäisyyskutsun 26. lokakuuta 1990 Turussa. Hän oli syntynyt 19. 2. 1908 Sakkolan pitäjän Purpuan kylässä. Suuren maalaistalon poikana Toivo joutui jo nuorena osallistumaan kaikkiin talon töihin kykyjensä mukaan. Vanhempien kuoltua hän siirtyi vanhimman veljen esimerkin mukaan töihin ravintola-alalle, jossa ehtikin toimia erilaisissa tehtävissä kunnes siirtyi ravintoloitsijaksi ensin Nurmekseen ja sittemmin Porvooseen.

Terveyden horjumisen myötä Toivo Paaso luopui ravintoloitsijan tehtävistä ja muutti ensin Helsinkiin ja myöhemmin Turkuun, joka jäikin Toivo Paason viimeiseksi kotikaupungiksi. Kaihoten muistelen lapsuus- ja nuoruusvuosiamme.

Serkkusi Elsa

Jooseppi Eeva syntyi 23. 8. 1897 Sakkolassa, kuoli 18. 12. 1990. Entinen kotikylä Sakkolan Sipilänmäki ja viimeinen kotipaikka Rautalampi. Hilja Karppanen os. Keskinen syntyi 10. 3. 1899 Heinjoella, kuoli 6. 12. 1990 Tampereella. Entinen kotipaikka Sakkolan Kelja.

Tyyne Alina Sipiläinen os. Valtonen syntyi 12. 11. 1902 Sakkolassa, kuoli 16. 10. 1990 Tampereella. Entinen kotipaikka Sakkolan Viiksanlahti.

Yrjö Ukkonen syntyi 18. 12. 1903 Sakkolassa, kuoli 24. 11. 1990 Ruovedellä. Entinen kotikylä Sakkolan Lohijoki. Siunaus 8. 12. 1990 Ruoveden kirkossa, jonka jälkeen

muistotilaisuus ravintola Murenassa. Emilia Kerminen os. Kytönen syntyi 9. 5. 1905 Valkjärvellä, kuoli 6. 11. 1990 Valkeakosken Aluesairaalassa. Kotikylä Sakkolassa Kiviniemi. Viimeinen kotipaikka Viiala.

Viljami Ollikainen syntyi 6. 2. 1911 Sakkolan Valkjärvellä, kuoli 8. 12. 1990 Petäjävedellä.

Arvo Kuuppo syntyi 25. 3. 1911 Sakkolassa, kuoli 11. 11. 1990 Huitisissa. Entinen kotikylä Sakkolan Kelja. Siunaustilaisuus Huhtamon kirkossa. Siunauksen toimitti pastori Väinö Paldan.

Vilho Pitkänen syntyi 28. 7. 1911 Sakkolassa, kuoli 7. 12. 1990. Entinen kotikylä Sakkolan Haitermaa ja viimeinen kotipaikka Lempäälän Ehtookoto. Siunattu 22. 12. 1990 Lempäälän kirkossa. Muistotilaisuus Ehtookodossa.

Alma Jortikka os. Ukkonen syntyi 13. 5. 1912 Sakkolassa, kuoli 12. 12. 1990 Vilppulassa. Entinen kotikylä Sakkolan Kaarnajoki. Siunaus Vilppulan kirkossa 29. 12. 1990, jonka jälkeen muistotilaisuus seurakuntakeskuksessa.

Aulis Unto Holappa syntyi 4. 5. 1917 Sakkolassa, kuoli 15. 10. 1990 Tampereella.

Liisu Helena Jääskeläinen syntyi 26. 12. 1923 Sakkolassa, kuoli 27. 11. 1990 Tampereella. Entinen kotipaikka Sakkolan Kirkonkylä.

Kerttu Jalonen os. Tatti syntyi 16. 9. 1928 Sakkolassa, kuoli 24. 11. 1990 Nokialla. Entinen kotikylä Sakkolan Riiska ja viimeinen kotipaikka Nokia.

Veikko Olavi Käppi syntyi 8. 1. 1936 Sakkolassa, kuoli 17. 10. 1990 Pikonlinnassa. Entinen kotikylä Sakkolan Kiviniemi. Siunattu 3. 11. 1990 Nokian kirkossa.

Pauli Urpanen syntyi 29. 6. 1936 Sakkolassa, kuoli 1. 12. 1990 TAYKS:ssa. Viimeinen kotipaikka Tampere. Entinen kotipaikka Sakkolan Kaarnajoki.

Aimo Antti Kuisma syntyi 30. 11. 1938 Sakkolan Luprassa, kuoli 30. 10. 1990 Hauhon Alvettulassa.

Lapinlahti - juhlasta

Sakkolan Lapinlahden väki tapasi taas toisensa viime syyskuussa pidetyssä juhlassa. Kanteenmaassa oli koolla liki 90 henkeä ja esiteltävänä oli muun muassa satoja valokuvia, kertoo Eino Patja, juhlan puuhamies. — Onni Ojala on riimitellyt tilaisuuden tapahtumia:

Taas on kyläläiset kokoon saatu
Talossa kuuluu keskeisenä keskustelun laatu.

Paljon on monenlaista uutista kerrottavaa
kotokylässä käynnistä monenlaista kuvien kertomaa.

Kokous aloitettiin karjalaisten laululla.

Patjan Eino lausui kokouksen osanottajat tervetulleiksi.

Eino kokouksen puhetta johtaa, Esko päätökset kirjaa,
nimilistä salia kiertää, siihen voi kuvansa tai nimen piirtää.

Väkeä on koolla enemmän kuin ennen koskaan
asioita on vain filmien ja kuvien katselua.

Poismenneistä on laadittu luettelo,
se tarvitsi vain muutamia korjauksia.

Kotikylän rakennuksiin oli tehty varakkuuden myhkyröitä,
arkkitehtuuri vaikutti aika vaatimattomalta.

Tytöt esitti laulun kolmen triossa,
seurasi kaunist kanteleen soittoa.

Yhteisellä musiikki-, laulu- ja leikkiesityksellä
ja isommalla kanteleella Lavin Evakon laulu.

En tunne uusia esittäviä taiteilijanalkuja
osa ainakin oli kotoisin Lapinlahden Patjalta.

Juhla tuli moneen kertaan filmattua
aina jostain päin salia tuli salaman valoa.

Esko esitti juhlien siirtämistä Lapinlahteen
Reino taas piti Kiriniemeä ehkä parempana.

Minä näin siivelläeläjänä olen sitä mieltä
että en taida Kanteenmaata kauemmaksi kyetä.

Kylätoimikunta sai lisä- ja uutta väkeä
tuli mukaan naisia ja Reino jätti paikkansa.

Lapinlahtikuvia oli näytteellä uusia ja vanhoja
niiden tähden keskustelu aiheutti salissa kovaa pulinaa.

Patjan Eino sanoi, että huonommissakin hommissa
pitää olla ainakin talon tarjooma ruoka.

Eino oli saanut tätä hommaa toteuttamaan
ainakin emäntänsä, tyttärensä, ym. tuttunsa.

Nähtiin uusin kotimainen elokuva
Lapinlahtelaiset kesäretkellä kotikonnuille.

Toinen filmi oli osittain saman kertausta,
oli siinä ainakin muutamia tuttuja naistähtiä.

Häyrisenä esiintyivät useimmin Reino ja Pentti
kotikylää tutkittiin lähes joka sentti.

Aamuhierätyksesi oli tutuilla sävelillä — kukko
siihen herää varmaan moni akka ja ukko.

Yhdessä vaiheessa valkokankaalla taisi olla
ihan Ollin oppivuodet Lapinlahdella.

Hyvää syksyn jatkoa kaikille.
Kiitos mukana olleena.

Kuulimme hyvän runoesityksen.
Olin tahtonut tulla vaikka paljain jaloin.

Lopettajaissanat Reino lausui
perunasadosta vajaa 100 sakkia — 1.

Terveisii Suvehännästä!

Nuorempi polvi tietysti ihmettel-
lyö, et mis se sellane paikka Sakko-
las oli. No, se oli Suvannon rannalla
-näkyhän se jo tämän lehden kan-
sikuvastakin.

Tämä reisu sai alkunsa siitä, kun
toimittajan tytär tuli luokseni ”letti
suorana” ja henkeä täynnä huhti-
kuun puolivälissä ja sanoi: Nyt pääs-
tään Petäjärvelle ihan luvan perästä.

— Lähdetkö mukaan?

— Ilman muuta, jos Suvehänteä ja
peäseä! Jos ”väterissä” uon.

Hän lähti heti sen tien hommaa-
maan lissää sakkii ja saiki riittäväst.

Valkeni lähtöaamu 5. 5. Helsingin
autopaikalla ja ropattii kättä ja sitte
vaa työnäimeä autoon.

Koko sakki oli enemmän tai vä-
hemmän tuttuja. Sai haastaa ihan
täyvellä suulla, eikä tarvint puhhei-
ta mukkoitella, eikä ketteä työkö-
tellä!

Meijät toimittajan kanssa istuttiit
etupenkki, ko myö muka tunnetaan
paikkoi paremmpi, mut eihä myö sen
paremmpi tunnettu, ko tiet on siirret-
ty toisii paikkoi ja puut o
kasvaneet. . .

Ajettii Viipurii — välil oli tank-
kaus ja vähennyslaskutauko. Hotelli
oli sama missä olimme ennenkin ol-
leet.

Siellä heti syömään. Ilta oli vapaa.
— Minä lähdin entistä kotiani katso-
maan, sillä olinhan jo Viipurissa elä-
nyt 12 vuotta. Ei ollut mitään näh-
tävää.

Seuraavana aamuna 6. 5. oli joh-
tajalla kova neuvottelu, kun osa sak-
kia oli menossa kirkon puolelle Sak-
kolaa.

Meitä kun oli enemmän niin saa-
tiin heikäläinen linja-auto ja lisäksi
vielä pieni, jos ei isolla pääse kaik-
kiin paikkoihin. Lähdettiin matkaan.
Kiviniemestä Männikön kulmasta
käännettiin Suvenhännää. Siinä Pe-
tjärven Ryhmässä tuli meille toimit-

Sana ja sävel-illassa

19. 10. 90 Virkki-Käsityömuuseum-
sa Sana- ja sävelilta kokosi jälleen
kerran hartaan ja kiitollisen yleisön.

Alkajaisiksi lauloimme yhteisesti
”Arvon mekin ansaitsemme”, jota
viululla säesti majuri Aaro Asikai-
nen. Tyyne Kerttu Virkki kertoi ly-
hyesti museon historiikkia, jonka jäl-
keen illan eestiläinen vieras, varapää-
toimittaja Hille Karm kertoi lehdes-
tään Eesti Naine. Lehti on perustet-
tu 1924 ja on edelleen vakaa ja toi-
minnallinen naisten lehti, jota tänä
päivänä julkaistaan 226.000 kappa-
letta. Nykyisin on vaivana julkaise-
miselle paperipula.

Toinen eestiläinen yllätysvieras oli
filtri Tiit Kallaste, joka on tullut
Suomeen kolmen viikon Saasteiden
ympäristö- ja terveysvaikutus semi-
naariin Kuopiossa, mutta tuli tuo-
maan oman äitinsä terveiset entisel-
le käsityönopeuttajalleen Tyyne Ker-
tu Virkille, joka toimi aikoinaan,
nuorena tyttönä käsityönopeuttajana
Kehtnan kotitalouskorkeakoulussa.

Näin tässä nuorempi polvi toimi
herttaisesti vanhemman polven tulk-
kina.

Lauloimme yhteisesti ”Saaremaa
valssin”. Opiskelija Tiina Lyijynen
luki Sirpa Kopran esittelyn opetus-
neuvos Antti Henttosen ja maisteri
Onera Puhakka-Hyvösen yhteiseen
runokirjaan ”Päivään päin”.

Siirryimme ylös Vokin uusittuihin
tiloihin, jossa Tyyne Kerttu esitteli

monitoimimaisen ja kaupunginval-
tuutetun Terttu Laineen, joka oli saa-
punut miehensä, pääjohtaja Jermu
Laineen ja kolmen tyttärensä, vävyn-
sä ja tyttärenpoikansa kanssa Sana-
ja Säveliltään.

Terttu Laine kertoi tutustumises-
taan Tyyne Kerttuun ja rauhoitteli
Käsityömuuseum suhteen. Hän lupasi
osuutensa tähän asiaan, niin ettei
Tyyne Kertun tarvitse murehtia elä-
mäntyönsä hukkaan joutumisesta.
Hän kertoi olevansa erittäin iloinen,
että oli tällä hetkellä Virkki-Käsityö-
muuseum vieraana.

Seurasi musiikkiesityksiä pianolla
ja viululla. Toini Virkki lauloi kaksi
laulua Antti Henttosen runoihin.

Onera Puhakka-Hyvönen kertoi
kirjontatöistään runojen mukaan.
Hänen taulunäyttelynsä oli viehättä-
vä ja oli osoitus tekijänsä luovasta
mielikuvituksesta.

Aune Mari Kairinen luki Antti
Henttosen runoja Päivään päin teok-
sesta. Runot olivat herkkiä ja tunne-
kylläisiä. Niissä muistot kulkeutuvat
lapsuuteen, vanhaan kotiin, mennee-
seen elämänpiiriin.

Rouva Pirjo Juvonen kertoi poslii-
ninmaalauksestaan ja näytteillä ole-
vat työt olivat erittäin onnistuneita.

Tyyne Kerttu kiitti osanottajia ja
laulettiin ”Karjalaisten laulu”. Tyy-
tyväisinä lähdimme tästä Tyyne Ker-
tun pyhästä kotimatalle.

Oili Komonen

Kerron siitä Suvenhännästä lisää,
kun kerran kynän teroitin. Siellä oli
7 taloa, kaikki maanviljelijöitä, mut-
ta joka talossa oli sivutoimia. Oli
suutareita, Suvannon ylisoutajia,
muurareita, puuseppiä, porsaskaup-
piaita jne.

Suurempia taiteilijoita ei näkynyt
kuin Koivumäen Aapeli sirmakkas-
sa kanssa, jota hän saippualla
paikkaili. . .

Minusta kyllä olisi voinut kehittyä

seuraaja, sillä Matti-setä (isäni setä)
teki virsikanteleen ja Kuparisen Ar-
vi mandolinin, jolla jo osasin soittaa:
”Hiljaa juuri kun lammenlaine” ja
”Emma, Emma. . .”. Virsikanteleel-
la säestin äidille virsiä. Nämä hyvät
harrastukset jäivät kun tuli se Viipu-
riin muutto. Paljon olisi kerrottavaa,
mutta täytyy jättää toisillekin pals-
tatiilaa.

Helena ja Johanneksen tytär
Suvenhännästä

Lapsuus- muistelot

Elettiin silloin ennen vanhaan Lo-posenmäellä, aivan Suvannon rantamalla, juostiin paljain jaloin ja iskettiin varvasta kiveen, se koski. Se oli silloin kun vielä risuastuvakin tunnettiin ja siat ajettiin metsään ruohoja syömään. Se oli silloin kun mummot kävelivät "kalsut" jalassa kesällä...

Paikallisesta musiikista huolehtivat Vilpon pojat, puhallellen maitohakumatkalla "hinkkiin" ajankohtaisia lauluja ja ralleja. Ei vielä tiedetty mitään kaiken maailman jatseista ja tangoista... Hyväksyimme paikalliset laulajat sekä laulut, mitä tyyliä sitten olivatkaan.

"Mei-mäen" miesten intohimoinen harrastus oli hevosen kasvatus, mitä todisti se, että joka pyhäpäivän iltapäivällä kokoonnuttiin Kaapren Matin taloon hevosista haastamaan. Siinä pohdittiin ja jaariteltiin hevosesta kaikki ja annettiin pisteitä. Käytiin läpi joka jänne, kaviot, lautaset, selkä, pään asento, lihakset, lie laskettu häntäjouhien lukukin. Voi sanoa, että se oli siellä elämäntapana, ylitse kaiken muun.

Kaapre Matin pojat olivat hevoshommissa ylitse toisten, niin komeita hevosia heillä oli. Yhtenä pakkasamuna Johannes ajeli tietä pitkin kotini ohi kiiltäväkarvaisella "Artulla".

Äitini toteamus oli: — Nyt män nii komija hevone mei ohi, ettei enne selasta uo nähty!

Tottahan kaikki olikin. Muutaman päivän kuluttua Viipurin hevosnäytelyssä sille annettiin I palkinto! Matin kyllä näki jo sitä ennen unenkin, ettei se ihan yllätys ollut. Unessa nimittäin Johannesta ohjattiin korokkeelle, missä jo oli Pitkäsen Vilho —

Ensimmäisen palkinnon ori Arttu sekä Johannes ja Albert Naskali.

mutta Vilho työnnettiin pois sivulle! Pian näyttelyn jälkeen "Arttu" myytiin 80.000 markalla ja rahalla ostettiin maatila.

Ei aina pettymyksiltäkään välttyty, se tapahtui Loviisa-tädin ja Johanneksen häissä.

Kuvittelin tätini haattavan hevoskyydillä, mielessäni näin heidän ajavan komeasti uljaan hevosen kyydisä mäkeä alas, kukat kiessien perässä heilumassa... Kävelen kumminkin mentiin riihimäkeä alas koko hääseurue ja siinä se olikin jo hääatalo, jossa meidät otettiin vastaan.

Ensi rituaalit olivat morsiamen kotona — rahalautaset ja kosjasmiehille liinat kaulassa. Häämenot jatkuivat Naskalin talossa. Anopille paita, apelle myös, kytyt, sulhasen veljet saivat myös pajat, natoloille esiliinat. Puhemiehen pajassa piti olla seitsemän taskua. Anoppi antoi morsiamelle lahjaksi leninkikankaan, joka oli vaaleanharmaata villakangasta ja hyvin nätti.

Sen jälkeen oli tapojen mukaan morsiamen sukulaisten esittely. Ase-tuimme kaikki kaasot, lähimmät naissukulaiset pöyvän taakse morsiamen ja sulhasen kanssa. Tietysti arvojärjestyksessä. Minut noin

9-vuotiaana kummityttöä istutettiin vähäarvoisena ihan viimeiseksi!

Olin itseäni ihan tyytyväinen hienossa musliinileningissä, puolikelloleikkaus ja valkoiset pitsikaulukset ja hihansuut, sen ajan muodin mukaan. Äiti oli leikannut ja siistinyt tukkani otsatukaksi, joten omasta mielestäni olin siisti ja tärkeä henkilö.

Sitten tuli putous pois tärkeydestä. Veljeni minua muutamaa vuotta vanhempi tuli ja kuiskasi korvaani: "Nyt sie uot KOASEKUSETTAJA!"

Voitte arvata, mitä olisi tapahtunut, jos olisimme olleet kotona... Olin sen verran vieraskorea, etten aloittanut häätappelua lemmikki-tä-tini häissä.

Sitten siinä juotiin kahvia ja yritettiin olla tärkeitä ja samalla hauskoja. Kun kahvit oli juotu purkaannuimme pois pöydästä kupit mukamme. Kaasot saivat tilaisuudesta muistoksi "Kaasokupit". Oma kupini oli vaaleanpunainen ja "tassin" reunassa oli saman värinen raita.

Sen jälkeen syötiin, emännät kantivat ruokaa pöytiin. Paistia, hernekeittoa, jos jonkinlaista piirakkaa, en ihan kaikkea muistakaan. Mutta jälkiruokana oli sekahedelmäsoppa.

MIMMI

Haitermaan, Pannusaaren ja Lupran kyläjuhla

Uusia ylioppi- laita 1990

Mikkelinpäivänä 30 syyskuuta 1990 vietettiin Lempäälässä Haittermaan, Pannusaaren ja Lupran kylälaisten yhteistä kyläjuhlaa. Aluksi osallistuttiin Lempäälän kirkossa pidettyyn jumalanpalvelukseen ja sen jälkeen suoritettiin kunniakäynti Karjalaan jääneiden vainajien muistomerkillä Lempäälän hautausmaalla. Kukkalaiteen laskun yhteydessä Usko Koiranen esitti muistosanoisaa m.m. seuraavaa:

"Olemme kokoontuneet tuomaan tervehdyksen heille, jotka ovat joutuneet jo saaneet läisyyskutsun. Osoitamme tämän tervehdyksen omaisille ja entisille naapureille joiden viimeinen leposija on Sakkolan hautausmaalla. Kaipaavin mielin muistamme myös sitä vuosi vuodelta lisääntyvää joukkoa, jonka jäseniä olemme olleet saattamassa haudan lepoon nykyisten asuinseutujemme kirkkomailla. Kiitollisin mielin ja siunaavin ajatuksin muistamme heitä ja kaikkia rakkaitamme. Hautakummut puhuttelevat myös meitä.

Järkyttäneinä olemme kuulleet viime aikoina paikan päällä käyneiltä selostuksia entisten kotiseutujemme nykyisestä rappioutilasta. Ovathan siellä hautausmaatkin joutuneet suoranaisten tihutöitten kohteiksi. — Kaikesta huolimatta kauniit muistot säilyvät mielessämme lapsuus- ja nuoruusvuosien aikaisilta kotitänhuilta."

Kunniakäynnin jälkeen kyläjuhlaa vietettiin Lempäälän seurakuntatalon tiloissa, jotka täyttyivät runsaasta osanottajamäärästä. Paikalla oli yli 130 henkilöä, eli huomattavasti enemmän kuin koskaan aikaisemmin. Juhla aloitettiin veisaamalla yhteisesti virsi 462 "Soi Kunniaksi Luojan...". Dir.cant. Antti Kuisma

huolehti säestyksestä.

Tervehdys- ja myös juhlapuheen piti Niilo Vuottilainen. Puhuja palautti mieliin niitä elämäniloja, joita parhaina nuoruusvuosinaan ennen sotia sai viettää silloisessa kotikylässä. Maatalouden harjoittamiseen liittyvät työt ja askareet olivat luonnollisesti etusijalla. Niiden rinnalla virisi myös harrastustoiminta ja Hengen Elämää.

Kylälaisten kesken vallitsi hyvä yhteishenki. Perinteet näyttävät jatkuvan vieläkin. Onhan siitä osoitukseksi tämän kyläjuhlan runsas osanottajajoukko. On haluttu tulla tapamaan entisiä naapureita ja kyselemään kuulumisia. Tämä juuri on kyläjuhlien tarkoitus ja pääasiallinen ohjelma, jonka suorittamiseen jokainen voi osallistua.

Monet kyläläiset ovat osallistuneet ryhmämatkoihin Sakkolaan ja selostivat näkemyksiään ja kokemuksiaan.

Eino Kuisma esitti lausuntaa ja perinteiseen tapaan oli kyläjuhlaan tuotu arpajaisvoittoja, jotka arvottiin arpalippujen ostajien kesken.

Kyläperinteeseen kuului myös yhteinen ateriointi ja päiväkahvit, joista kiitokset toimekkaille emännille.

Yksimielisesti päätettiin lopuksi, että kyläjuhlaa pyritään jatkamaan myös vastaisuudessa noin kahden vuoden välein Lempäälän Kirkonkylässä.

Juhlien järjestelytoimikunta sai myös entisen kokoonpanon ja siihen valittiin: Eino Koiranen, Helvi Talvio, Anneli Kuisma, Niilo Vuottilainen ja Usko Koiranen.

Usko Koiranen

Lempäälän lukioista pääsi keväällä ylioppilaaksi Erja Rautaneva. Vanhemmat Markku ja Rea Rautaneva. Markun isä Lauri Rautaneva Sakkolan Haitermaasta. Rean isä Onni Inkiläinen Valkjärven Valkeamatkasta.

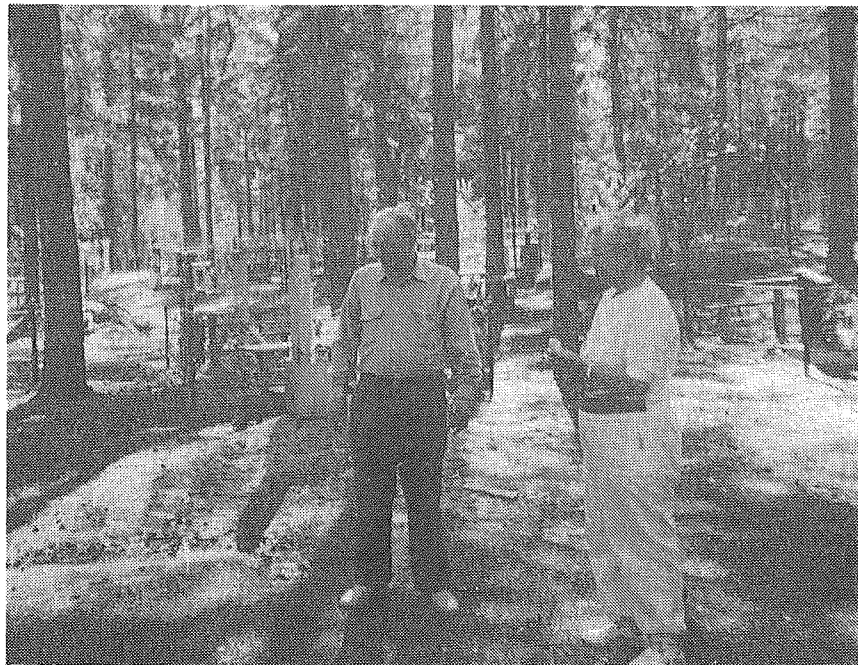

Urjalan lukioista Mika Eerik Merjanieni. Vanhemmat Tiila ja Emil Merjanieni. Isän entinen kotipaikka Sakkolan Vilakkala.

Käynti lapsuuteni kotikylässä Sakkolan Keljassa

Helsinkiläinen matkatoimisto ilmoitti, että Jaakkimaan aikaisemmin suunniteltu matka onkin peruutettu, mutta nyt olisi tarjolla matka Sakko-

Urho Kallonen ja sisarensa Lilja kävivät myös oletetulla äitinsä hautapaikalla.

laan. Matkatoimisto vakuutti nimenomaan päästävän Haparaisiin ja Keljaan.

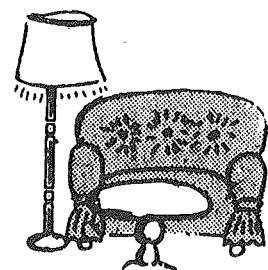
Kun saavuimme Viipuriin, ei kullunut kovinkaan kauan kun saimme kuulla, että kirkonpuoleiseen Sakkolaan ei pääsekkään. Illan ja yön aikana ei lupaa Suvannon toiselle puolelle menoon annettu, mutta aamulla oli kolme autoa valmiina hotellin edessä ja sanottiin: Saatte mennä minne haluatte. Nyt on virallinen lupaa!

Aaro Laposella oli veljensä kanssa oma auto, minä vaimoni, siskoni ja Impi Väre toisessa ja kolmannessa Aune Kallonen, Sven Mortenson ja Rauno Nuora Lappeenrannasta.

Matka onnistui aivan ihanteellisesti. Kuljettajat olivat ystävällisiä ja olisivat itsekin halunneet nähdä Laatokan, koska kyselivät, että paljonko sinne on matkaa? — Meillä ei aika kumminkaan riittänyt lähteä Laatokan rantoja katsomaan. Tulimme toimeen hyvin, koska kuljettajamme puhuivat muutaman sanan Suomen kieltä ja minä yhtä paljon venäjää.

Kielivaikeuksia ei ollut!

Urho Kallonen

Verhoiluliike

AAPRO KIISKI

41490 Niemisjärvi
☎ (941) 845724

Hankasalmi

EDULLINEN KODINKONEPAIKKA
Lempäälässä

KODIN KONE HALLI
LEMPÄÄLÄ VIRASTOTALO PUH.751500

Muistojen kirkkomatka

— On hyvä tulla yhteen ja yhdessä ihmetellä Herran hyvyttä. — Suunnitelmissamme on, jos se meille suodaan, viettää Sakkolan kirkon raunioilla kirkon tuhoutumisen 50-vuotismuistotilaisuus 23.—25. 8. 1991. (Vetäytyessään venäläiset polttivat entisen kotikirkkomme 23. 8. 1941.)

Olemme varanneet kahden (2) linja-auton verran matkalle lähtijöitä. Tamperelainen matkamyyni hoitaa asiaa. Matka tullee mak samaan 895:—. Yöpyminen Kiviniemessä. Tervetulluo! Tiijustelut Samppa Viskari, 35100 Orivesi, puh. (935) 1212, Vieno Lammi, 12600 Läyliäinen, puh. (914) 43 424.

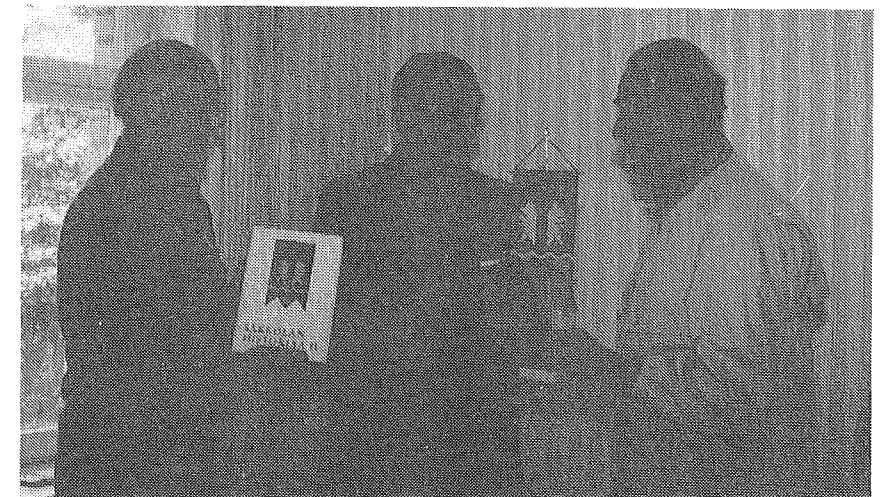
Muistomerkki Sakkolan kirkon raunioille?

Sattuman kauppaa tapasivat kesällä kotiseuduillaan vierailleet Esko Kallonen ja Yrjö Raaska muuan Vladimir Chertilin, Leningradissa asuvan everstin, jonka sukujuuret ovat inkeriläiset — perheen entinen sukunimikin on Vanhanen. Mies välitti Sakkolaan autoja, joilla päästiin tutustumaan kotikyliin.

Samalla virisi keskustelu kylien entisten asukkaiden hautojen sekä kirkkojen ja muistomerkkien kunnostamisesta Karjalan alueella. Raaskan ja Kallosen kanssa puhuttuaan on Vladimir Chertilin ryhtynyt toimeen neuvottelujen käynnistämiseksi paikallisten hallintoviranomaisten sekä leningradilaisten hallintoelmien kanssa.

Tarkoitus on saada pystytettyä muistomerkki Sakkolan kirkon raunioille. — Venäläiset polttivat kirkon elokuussa 1941, toteaa Esko Kallonen.

Herra Chertilin on jo luonnostellut piirustuksiakin mahdollisesta muistomerkistä. Samalla on virinnyt ajatus, että muistomerkkiin saataisiin

sijoitettua ne leijonat, jotka ovat jäljellä Sakkolan sankarivainajien muistomerkistä. — Nyt tämän patsaan säästynyt yläosa on Losevan-Kiviniemen motellin alueella, Kallonen kertoo.

Suvanto-Säätiön hallitus käsitteli asiaa joulukuun kokouksessaan ja päätti kutsua Vladimir Chertilin vieraakseen, että hanketta voitaisiin näin paremmin valmistella.

Miten asiat etenevät, saadaanko Sakkolan kirkon raunioille muisto-

Esko Kallonen (vas.) ja Yrjö Raaska luovuttivat Sakkola-aineistoa Vladimir Chertilille viime kesänä.

merkki? Ehkä jo seuraavassa Suvannon Seudussa voimme kertoa lisää tietoa hankkeen valmisteluista.

Muistomerkkihankkeen yhdysmieheksi ryhtynyt Vladimir Chertilin, joka on myös Leningradin autoturistien klubin puheenjohtaja, kirjoittaa lisäksi perustaneensa klubiin suomalaisen nurkkauksen, mikä on omistettu nimenomaan sakkolalaisille.

KARJALA KOTISEUTU-MATKAT 1991

Majoituspaikat Karjalassa
VALKJÄRVI — PYHÄJÄRVI — KÄKISALMI

joista kotiseutukäynnit esim. Rautu, Metsäpirtti, Räisälä, Kaukola, Sakkola, Taipalejoki, Enso, Jääski, Antrea, Kaarlahti, Vuoksenranta, Äyräpää, Muolaa, ym. ym.

Ryhmille matkat toivomusten mukaan.

Soita ja varaa oma ryhmämatkasi kesällä Karjalaan.

Useita lähtöjä myös Tampereelta.

Matka-Salonen Oy

Eurantie 7 27150 Eura Puh. (938) 50 505

Tauno Hynä
Kurkipolku
37550 MOISIO

SAKKOLAN HISTORIA

Toinen, uusittu painos Sakkolan historiaa on nyt saatavana, samoin on vielä runsas varasto kirjaa: Sakkolan kylät tuvasta tu-paan. Kirjoja on saatavana: Lempäälän-Viialan Osuuspankki, Lempäälä ja Kulju (Esko Kallonen), Eero Kurikka, Huhtamo puh.932/645 06, Uuno Pulakka, Ruovesi puh. 934/760 21, An-neli Kuisma, Eino Koiranen ja Esteri Loponen, Lempäälä.

Postitilaukset: Elli Pulakka, Lempäälä puh. 931/751 241. Ainoas-taan Elli Pulakka lähettää postilähetyksinä.

Hinnat: Sakkolan historiaa II 70,—, Sakkolan kylät tuvasta tu-paan 110,—. Postilähetyksistä lisäksi lähetyskulut. Myyntipistei-tä järjestetään lisää ja niistä ilmoitetaan Suvannon Seudussa.

NYT ON TILAISUUS HANKKIA EDULLISESTI LAHJAKIRJOJA!

Kaikki sähköasiat

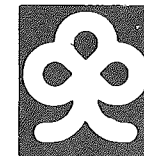
voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKÖLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIIKE

A-RYHMÄN SÄHKÖURAKOITSIJA

VESILAHTI — PUH. (931) 739 541

Tampereen Aluesäästöpankki

auttaa — neuvoa — palvelee

LEMPÄÄLÄN PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 751 886 (verstaaseen)

Suorittaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.

JOUSTA VÄHÄN

Tyypillinen työmatkaonnettomuus
on liukkaalla kelillä sattuva
risteyskolari tai peräänajo.

Useimmiten syynä on havaintovirhe.

Vähennä nopeuttasi.

Anna itsellesi tilaa ja aikaa toimia.

LIKENNETURVA

Putkiliike P Nuora Ky

37560 KULJU

puh. 676 100

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön
kotiseutulehti,
ilmestyy 1991 8 kertaa vuodessa

Tilaushinta
50 mk vuosikerta

Ilmoitushinnat
1 mk, palsta mm

Toimituksen ja konttorin osoite
Rautasema 37550 Moisio
Puhelin (931) 748 448

Postisiirtotili
TA 359 751

Pankki
Lempäälän-Viialan Osuuspankki
37500 Lempäälä
Tilinumero 522803-211955.

Vastaava toimittaja
Marjo Ristilä-Toikka

Toimituskunta
Esko Kallonen
Eero Koppanen
Ritva Koski
Juha Kuisma
Uuno Pulakka